

BR

5

R

5

Bib.Id : 0010-1107001375

Item.Id : 00001941 263

5.

5

Br. 5

x

GOUVERNEMENTS-EIGENDOM

Zie Java-bode, 12 Dec. 1889, n° 295.

Legende
van
het Danos-meer.

2

Legende omtrent het
ontstaan van het Danomeer.

Er was eens een vreemd oud
man, dien men zag op het grondge,
"bied van den Radja van Dona,
dat thans het Danomeer uitmaakt.

Hij kwam daar in huis bij eene
oude vrouw, die hij Djanda hette
en verzoekt deze bij haar te mogen
blijven, hetgeen hem werd toegestaan.

Van waar hij afkomstig was, wist men
niet, ook gaf hij dat niet op. Hij zag
er afschuwelijk uit, hij leed aan een
huidziekte en zijn gehele lichaam was
met

met kleine worden bedekt. Toen gaf
hem daarom den naam van Ki Goe-
dig. Op zekeren dag hoorde hij op
de gamelan slaan en hij vroeg aan
zijn gastvrouw wat dat te beteekenen
had. Deze deelde hem mede, dat er
bij den Radja een huwelijksfeest gege-
ven werd, waarop hij Nji Djanda
verzoekt naar den Kraton te gaan en
den Radja om wat rijst en eenige ver-
snaeperingen te vragen. De oude
vrouw voldeed aan dat verzoek en be-
gaf zich naar den Kraton. Zij kwam
spoedig terug en deelde huilende aan
Ki Goedig mede, niet alleen dat zij
niets voor hem had kunnen krijgen
maar ook dat zij mishandeld was.
Zij verhaalde verder dat zij bij den
Radja

Radja was gekomen, juist op het oo-
 genblik, dat het werkelijke feest een
 aanvang zou nemen en terwijl de Ra-
 dja op een stoel was gezeten en omringd
 door 799 personen, die het feest mede
 vierden. Zij had zich een weg gebaan
 door de menigte en vervolgens op den
 grond gekruikt voor den stoel van den
 Radja, wien zij het verzoek van Ki
 Goedig om een weinig rijst en versma-
 peringen overbracht. De Radja
 maakte zich kwaad over dat verzoek
 en joeg haar weg, daarbij zeggende,
 dat zij spoedig moest maken dat
 zij weg kwam. Terwijl zij zoo vlug
 zij kon de plaats verliet, werd zij
 door de menschen, die daar verza-
 meld waren, mishandeld. Deze
 Schopfen,

schopten, anderen duwden haar, zoo,
dat zij meermalen viel, weer anderen
spuwend haar in het gericht. De
Radja zag kalm aan, hoe zijn onder-
danen haar mishandelden en zeide
niets, hij lachte zelfs daarom.

Nadat de oude vrouw haar ver-
haal geëindigd had, begaf Ki Goë,
dij zich in persoon naar den Kraton.
Bij aankomst aldaar trof hij den Ra-
dja en de feestvrienden aan, terwijl
zij toebereidselen maakten voor een
optocht met het bruidspaar. Hij
ging naar het midden van den
aloon. Aloon voor de woning van den
Radja en stak daar zijn stok van
aren-hout, welken hij meegenomen
had, in den grond. Dit gedaan heb-
bende

leende keerde hij weder huiswaarts.

Toen de Radja en het bruidspaar, gevolgd door de feestvrienden, uit den kraton kwamen en met den optocht een begin maakten, zagen zij midden op den aloon. aloon een paddenstoel van buitengewone of liever gezegd kolossale grootte.

De Radja stond er verbaasd van te kijken en na een weinig na denken gaf hij last om dien paddenstoel uit den grond te trekken. Het bleek echter, dat niemand daartoe instaat was en toen dit aan den Radja medegedeeld werd, wist deze niet wat hij van dien paddenstoel denken moest.

Noen daelt toen algemeen dat
t'het

t het werk was van de oude vrouw,
die men mishandeld had, ook de Ra-
dja was van dat idee en vermoedde,
dat de oude vrouw een bovennatuur-
lijke kracht moest bezitten. De
Radjä besloot toen die vrouw bij zich
te ontbieden en zond slaaf toe iemand
uit. Deze boede bracht bij aankomst
ten huize van de oude vrouw den last
van den Radja over en deelde daar
bij mede, dat zij ontboden werd om
den spaddenstoel, die midden op den
aloon. aloon plotseling uit den
grond was verreesen.

De vrouw maakte bezwaar
aan den last van den Radja gevolg
te geven, opgevend dat zij niets
van den spaddenstoel af wist en
bovendien

bovendien toch niets daaraan doen
 kon. Zij verroecht haar gast, Ki Soe
 dig, om voor haar naar den Radja
 te gaan, waarin deze toestemde. Vóór
 dat hij echter naar den Radja ging,
 zeide hij aan zijn gastvrouw dat een
 groote overstroming te verwachten
 was, wanneer de Radja hem gelast
 te den bewusten paddenstoel op den
 vloer. vloer uit den grond te trekken.
 Uit het daardoor ontstane gat in
 den grond zou er namelijk zoo een
 kolosfaal groote massa water stroo-
 men dat het geheele grondgebied
 van den Radja onder water zou staan,
 terwijl menseken dier daarbij zou-
 den omkomen. Ki Soedig gaf aan
 de oude vrouw in overweging om
 een

een groot rijstblok, waarvan zij in
het berit was, gereed te houden, dat
bij de overstroming als praauw dienst
zou kunnen doen. Zij zouden dan
met hun beiden van dat rijstblok
gebruik maken en daardoor vrij
van de overstroming blijven.

Nadat hij zijn gastvrouw van
een en ander op de hoogte had gebracht,
en de laatste hem beloofd had dat
zij zijn raad zou opvolgen, begaf Si
Goedig zich naar den Radja ge,
volgd door den door deren uitgepro-
den bode. Bij aankomst in den
krater werd hij bij den Radja ge,
gebracht en deze deed hem de vraag
of hij instaat was den paddenstoel
op den aloon. aloon uit den grond
te

te trekken, zoo ja, hoeveel loon hij daar voor hebben moest. Hij antwoordde op de eerste vraag bevestigend, doch zeide tevens, dat hij den paddenstoel zou verwijderen als de Radja geen prijs meer stelde op het behoud van zijn grondgebied. Op de tweede vraag verklaarde hij slechts een weinig versnaperingen te begeeren en drie duiten aan geld. De Radja had niet gelet op het antwoord van Ni Goedig op de eerste vraag, liet oeren de verlangde versnaperingen en het geld geven en gelastte hem daar op den bewusten paddenstoel uit den grond te trekken.

Ni Goedig ging naar den paddenstoel, bleef er voor staan, strekte
 zijn

zijn beide armen uit met de handpal,
armen naar boven gekeerd, zag naar
den hemel en sprak het volgende:
„Groot en almachtige God, Gij die
deze wereld geschapen hebt, heb mede-
lijden met mij; laat uw toorn vallen
op een Vorst, die zoo onbarmhartig is
en niets over heeft voor een arm mensch.
Ik heb wel is waar om eenige verena-
peringen en wat geld gekregen,
maar het is den Vorst alleen te doen
om dezen spaddenstoel verwijderd te
hebben. Laat uw toorn eveneens val-
len op het volk van den Vorst, dat
een arme oude vrouw mishandeld
heeft.”

Na deze woorden uitgesproken
te hebben, hield hij den spaddenstoel
vast

11

vast en trok die met gemak uit den grond. Onmiddellijk daarop stroomde een groote massa water uit een gat in den grond, veroorzaakt door het verwijderen van den paddenstoel, en Ki Goedig spoedde zich naar huis. Hij had juist nog de gelegenheid met zijn gastvrouw mede te gaan in het rijstblok, dat als sprauw dienst deed. De Radja en het feest gevierd hebbende volk, bestaande uit 799 personen, hadden geen tijd meer om te vluchten en kwamen on bij de overstroming, die daarop het Daⁿomeer vormde. De Radja en het feest gevierd hebbend volk kregen een nieuw leven in het meer doch in den vorm van 800 krokoⁿ.

"Dillenn."

"dillen..

Verdere lotgevallen van
Ki Goedig en Nji Djanda.

Ki Goedig en Nji Djanda
kwamen met het rijstblok drijvende
aanvankelijk terecht aan een helling*)
waartegen zij echter niet op konden
komen, omdat die te steil was. Zij
besloten zich verder te laten drijven
doch

(*) Langs deze helling, die thans bekend staat
onder den naam van Sandjakan Fjineong,
wordt nimmer door de vissers van het
Danomeer met hun schuit gevaren. Zij
gelooven dat zoo zij die plaats passeren,
de

doch zetten daar vooraf een kat aan
 land, die Nji Djanda meegenomen
 had. Ki Goedig en Nji Djanda kwa-
 men later op een plaats aan land,
 waar nu de desa Panangkalan ligt.
 Het rijstblok waarmede zij gekomen
 waren, duwden zij weer van den
 kant van het meer en het dreef naar
 het midden. Ki Goedig en Nji-
 Djanda bleven wonen op de plaats
 waar zij aan land waren gekomen.
 Op zekeren dag plukte Ki Goedig een
 klapper

de vischen, welke zij bij zich hebben,
 door de kat van Nji Djanda, welke
 nu onriektbaar zou zijn, gelikt wor-
 den en daar door een zoo flauwen, on-
 aangename smaak krijgen dat ze niet
 meer eetbaar zijn.

klapper uit een boom en nadat hij
er het water van gedronken had, ver-
deelde hij den klapper in twee deelen
en at er het vleesch van. Toen hij dit
gecraan had, urineerde hij in den
klapperdop en ging heen. In den
nacht volgende op den bewustten dag
kwam op die plaats een wild zwijn,
die er op uit was, om voedsel te zoe-
ken. Hij dronk de urine van Ki
Goedig uit den klapperdop en ging
daarop verder. Na eenigen tijd
was dat zwijn beest tengevolge van
het drinken der urine en toen op
zekerem dag Nji Djanda in het
bosch was om eetbare bladeren te
zoeken, trof zij in een bamboestruik
een zwijn aan, dat daar wierp.

Nader

Vader bij het zwijn komende, zag
 zij dat het jong in alles overeenkwam
 met een menschenkind. Het zwijn
 zelf vond dit ook zoo vreemd, dat het
 weg liep en het kindje achterliet. Nji
 Djanda nam het kind, dat een
 meisje bleek te zijn, naar huis mede
 en vertelde het geval aan Ki Goedig.
 Door de goede zorgen van Nji Djanda
 bleef het kind in leven en na
 verloop van tijd werd het een beeld
 schoone maagd, die den naam kreeg
 van Nji Artatie. Intusken stierf
 Ki Goedig en bleven Nji Djanda
 en Nji Artatie alleen. Nji Djanda
 bezorgde Nji Artatie een toestel
 voor het weven van kleedjes en liet
 haar wonen in een hutje op hooge
 stylen

stijlen gebouwd (rangoon). Daar
braekt Nji Artatie verder haar da,
gen door, zich met het weven bezig
houdende. Eenige maanden na
den dood van Ki Goedig sturf ook
Nji Djanda, zoodat Nji Artatie
geheel alleen bleef. Op zekeren dag,
dat zij aan haar weeftoestel zat, had
zij het ongeluk, dat een deel van dat
toestel, tropong genaamd, naar be,
nedes viel, zoodat zij niet kon voort
gaan met weven. Zij uitte toen de
volgende woorden: „Ach! wat is
het toch verdrietig op een plaats te wo,
nen waar men niemand ziet, dien
men om hulp kan vragen. Lou er
iemand is, die mij de tropong van
mijn weeftoestel terug bezorgen kan,
hij
p

17
Hij is mijn man, wie hij ook zij."

Terwijl zij aldus sprak lag er een hond, die tijdens de overstroming door Nji Djanda tegelijk met de kat meegenomen was, onder het hutje op den grond. Hij scheen haar verstaan te hebben. Hij nam het gewallen deel van het weefstoeisel met zijn bek op en liep daarmee de trap open op naar boven, alwaar hij het haar terug bezorgde. Zij bedankte hem voor de hulp en sprak hem als volgt toe: "Ik blijf u erkentelijk voor uw hulp, doch ge begrijpt wel dat ge niet mijn man kunt zijn, omdat gij een hond zijt". De hond gevoelde zich beledigd door dit gezegde, sprong op haar toe en omhelste

kelsole en kuste haar. Nu was Nji
Artatie kwaad en sloeg den hond met
het deel van het weeftoestel, waarmede
hij was gekomen en raakte hem even
boven zijne oogen totdat er bloed uit
kwam. De hond jinkte van de pijn
en liep weer de trappen af. Zij lag
weer op den grond en was zeer bedroefd.
Nji Artatie vermoedde van het reukten
met den hond ging slapen. Terwijl
zij sliep, kroop de hond langzaam
de trappen weer op en hij trof haar,
toen zij op haar rug lag.....
Tengevolge hiervan geraakte Nji
Artatie in gezegden toestand en
na verloop van den gewonen tijd be-
viel zij van een zoon, die den naam
kreeg van Sangkooiang. Zij leefden
verder

verder samen en toen de zoon een
 maal den ouderdom bereikt had,
 dat hij overal zelf kon gaan, verzoekt
 hij zijne moeder om jacht te mogen
 maken op reebokken, hetgeen hem
 werd toegestaan. Van toen af ging
 hij ook dikwijls ter jacht en werd hij
 steeds vergezeld door den bewusten
 hond van Nji Artatie, die eigenlijk
 zijn vader was. Het gebeurde maar
 zelden, dat hij geen reebok, hert of
 zwijn thuis braecht. Op zekeren dag,
 dat hij verder ter jacht ging op den
 Goemoeng Karang was hij erg onge-
 lukkig. Het was reeds middag
 en nog had hij geen wild gevangen.
 Hij kwam toen een zwijn tegen, waar
 op hij den hond liet afgaan. De
 hond

hond echter was toen niet te bewegen
om het zwijn aan te vallen, instinct
„matig wetende, dat dat zwijn de
grootmoeder was van Sangkoeriang.
Hij deed moeite om Sangkoeriang
dat te doen begrijpen, doch te ver-
„geefs. Deze verstond den hond
niet en maakte zich intusschen
zoo kwaad, dat hij zijn gollok
(Kapmes) uit de schede trok en
daarmede den hond een houw toe-
„bracht op den rug.. De hond
was daarmede in tweeën gehakt,
doch was daarom nog niet dood.
Sangkoeriang nam de sene helft
van den hond op, namelijk het deel
van het bovenlijf en den kop, (*) legde
dat

(*) Het verhaal over dat lichaamsdeel

dat in een zakje, uit lontarbladeren
 samengesteld, dat hij bij zich droeg,
 en bracht dat vervolgens naar een
 grooten steen in zijn nabijheid, waar
 op hij het neerlegde.

Het.

van den hond zegt dat het tot heden nog
 zou spoken op de plaats op den Goenoeng
 Karang, waar het door Sangkoeriang
 neergelegd is. Als er in den omtrek
 van het gebergte honden zijn, die zooals
 wel gezegd tegen de maan blaffen, dan
 gelooven de desamenseken dat ze dat
 doen tegen het spook, dat den naam
 heeft gekregen van Soerabakoeng, en dat
 het een teken is dat er daar in den om-
 trek ziekten heerschen of zullen heerschen.
 De desalieden nemen dan bladeren van den
 lontarboom en plaatsen die boven de deuren
 hunner woningen als een middel tegen ziekten.
 Het spook zou bang zijn voor lontarbladeren
 omdat het destijds in honden gedaante daarin
 gewikkeld was. -

Heet benedenlijf van den hond
werd door Sangkoeriang gevild en
daarvan de twee achterpooten afge-
nomen, welke hij naar huis bracht.
Te huis gekomen gaf hij die pooten aan
zijne moeder, Nji Artatie, zeggende
dat het pooten waren van eenen reebok,
welken hij gevangen had. Nji Artatie
rookte die pooten, doch toen het etens-
tijd was, was Sangkoeriang niet te
zien: hij had zich naar de rivier be-
geven quasi om zich te wasschen.
Nji Artatie, het wachten moede,
besloot eerder te eten. Zij at dan
ook van het hondenvleesch.

Toen Sangkoeriang dacht, dat
zijne moeder reeds kon gegeten heb-
ben, kwam hij thuis en toen werd
hem

hem het eten door haar voorgeset. Ter-
 wijl hij at, vroeg zij hem waar de
 hond was gebleven, dien hij op jacht
 meegenomen had, daar zij dien hond
 na zijn thuiskomst nog niet gezien
 had.

Hij bekende toen, dat hij dien
 hond gedood had, haar tevens de zaak
 mededeelende. Hij bekende daar-
 bij dan ook dat de twee spooten, waar
 mede hij was thuis gekomen, van
 den hond waren. Zijn Artatie werd
 erg kwaad, eerstens omdat de hond
 gedood was, tweedens omdat zij van
 het vleesch gegeten had. Op een ge-
 geven oogenblik sloeg zij Sangkve-
 ziang met een lepel van den klapper-
 dop op zijn voorhoofd met het gevolg,
 dat

dat hij een wond op die plaats kreeg,
waaruit bloed stroomde. Eensdeels
omdat hij pijn had, anderdeels om
„dat hij vreesde dat zijn moeder nog
enger kwaad zou worden, kwam hij
tot het besluit om het huis van zijn
moeder te verlaten en toen zwierf
hij in het gebergte rond, terwijl hij
daarbij het leven van een kluisa „
„naar leed. Na verloop van ruim
een twintigtal jaren kwam de lust
bij hem op om naar de plaats terug
te keeren waar hij geboren was en
het laatst met zijne moeder gewoond
had. Hij kon toen onstreeks 37 jaar
oud zijn.

Toen hij op de plaats kwam, waar
nu de desa Panangkalan ligt, trof
hij

hij daar een vrouw aan, die er jong
 uitzag en van buitengewone schoon-
 heid was. Hij bleef zich daar met
 de vrouw vestigen en vatte liefde op
 voor die vrouw, die ook voor hem niet
 onverschillig was. Hij stelde haar
 voor met hem te trouwen, waarin
 zij toestemde. De trouwclag was
 bepaald en alles werd in gereed-
 heid gebracht voor een feest. Op
 een zeker en dag legde Sangkoeriang
 zijn hoofd op den schoot der vrouw
 en verzocht deze de luizen weg te
 nemen, die hij op zijn hoofd had.
 Terwijl de vrouw daarmee bezig
 was, bemerkte zij, dat Sangkoer-
 iang een lidteken op zijn voor-
 hoofd had dicht bij t haar. Zij
 vroeg

vroeg hem hoe hij daaraan was ge-
komen waarop hij haar toen zijn
levensloop verhaalde. Na afloop
van zijn verhaal gaf de vrouw hem
te kennen, dat zij niet samen konden
trouwen, omdat hij niemand anders
was dan haar zoon Sangkoeriang
en zij zijne moeder, Nji Artatie.
Sangkoeriang maakte zich kwaad
over het gezegde van de vrouw en
zeide niet te kunnen geloven, dat
zij zijn moeder kon zijn. Hij gaf
op dat zijn moeder, indien zij nog
leeft, reeds heel oud zou moeten
zijn, terwijl hij ook niet geloofde,
dat zijn moeder nog in leven kon
zijn. Hij zeide verder tot de
vrouw, dat zij slecht was en dat zij
hem

hem wilde misleiden, omdat zij ze-
ker tot andere gedachten gekomen
was en een anderen man begeerde.
Hij drong er ten slotte op aan, dat
zij nog denzelfden dag zonder trou-
wen, de vrouw met den dood drei-
gende indien zij haar toestemming
daartoe niet gaf. Een oogenblik
bleef de vrouw sprakeloos en dacht
over de zaak na. Nadat zij zich
nogmaals overtuigd had dat hij-
en niemand anders dan hij haar
zoon was, zeide zij tot hem dat zij
eën voorwaarde had te stellen
voor dat het huwelijk, indien dit
toch moest doorgaan, gesloten
werd.

Die voorwaarde bestond
daarin

daarin dat zij hem verzoekt het ri,
„viertje, dat in het Danomeer uit,
„loopt en nu bekend staat onder den
naam van Kali Tjidano, af te dam,
„men en wel met het gevolg dat de
plaats daar in een segara (Zee)
veranderde. Zij gaf de hoogte op
tot welke het water moest stijgen
als volgt. Van Panangkalan Zuid,
„waarts tot aan de helling aan dien
kant van den Goenoeng Karang,
van daar westwaarts tot aan de
hellingen van Goenoeng Paraka,
„sak, Goenoeng Goka oepas, Goe,
„noeng Rangkong en van daar
Noordwaarts tot aan de helling
van Goenoeng Pasiripis. Daar
„bij verlangde zij nog dat alles in
een

één enkelen nacht moest gebeuren,
 dus vóór dat iets van lensopgang
 vanden volgenden dag kon worden
 gemerkt. Wanneer Sangkoeriang
 aan die voorwaarde kon voldoen,
 dan zou zij, hoe bezwaarlijk ook, met
 hem trouwen. Sangkoeriang nam
 aan aan die voorwaarde te voldoen
 en toog onmiddelijk aan het werk.
 Hij begon met te laten zien dat hij
 elmoe (bovennatuurlijke kracht)
 bezat en riep geesten op. De gees-
 ten gaven gehoor aan die oproeping
 en verschenen voor hem, waarop
 hij hun fast gaf om de rivier Sjida
 sno af te dammen en verder alles
 te doen, zooals de bewuste vrouw
 (zijn moeder) het hebben wilde.

Omstreeks

Omstreeks middernacht was de af-
damming haast afgeloopen en was
het nog alleen de sluis te Soeroeng be-
toeng, die afgesloten moest worden
om het water tot de bepaalde hoogte
te doen stijgen. Alles was intusschen
in gereedheid gebracht om bedoelde
sluis af te sluiten.

Toen de vrouw (Mji Artatie) zag
hoe ver men gevorderd was, sebrok
zij en dacht dat het toen tijd was dat
ook zij liet zien wat zij vermoedt,
daar zij anders den volgenden dag
zeker de vrouw moest worden van
haar zoon. Zij nam daarom een
lang stuk wit goed, dat zij vervol-
gens in een rechte lijn spande van
Soeroeng Koepak tot Pasir Krakap.
Vervolgens

Vervolgens nam zij een menigte bloe-
 „men met name kembang kingkilab,
 welke bloemen zij strooide op den
 grond waar boven het witte goed ge-
 „spannen was, en ook vast hechtte -
 aan dat witte goed. Toen dit gedaan
 was, begaf zij zich naar Sangkoeriang,
 die druk aan het werk was bij de sluis
 Tjoerogbitoeng. Toen zij bij hem
 was, zeide zij naar 't oosten wijzende
 waar zij het goed gespannen had:
 „Sangkoeriang, ziet ge niet in dat
 ge met uw werk niet klaar komt?
 Kijk, die witte gloed daar, dat is -
 immers, een teeken dat de zon in
 minder dan geen tijd reeds opkomen
 zal. Toen Sangkoeriang opkeek
 maar den door Mji Artatie bedoel-
 „den

„den kant, geloofde hij werkelijk dat de witte gloed, veroorzaakt door het witte goed, dat door Sji Artatie ge-
„spannen was, een teeken was, dat de Zon spoedig zou opkomen en het dan dag zou zijn, zonder dat hij nog met zijn werk klaar was. Hij maakte zich erg kwaad en vernielde al het werk dat reeds verricht was. De steenen, welke voor het afdammen waren gebracht, wierp hij naar rechts en links. Door die massa steenen werden kleine bergen (eigenlijk keuvels) gevormd, welke nu den naam dragen o. a. van Goenoeng Se, „dor, Goenoeng Datoe karat etc. Nadat Sangkoeriang al het werk vernield had, verliet hij de plaats
en

en liep naar Goenoeng Koepak. —
 Daar bleek hem, dat de witte gloed,
 welke hij gezien had, niets anders was
 dan een lang stuk wit goed waaraan
 bloemen (Kembang Kingkilab) waren
 vastgehecht; zijnde dit het werk
 geweest van Nji Artatie om Sang,
 Koeriang te misleiden, hetgeen haar
 ook gelukt was. Zij raadde ook
 dadelijk dat Nji Artatie hem dat
 koopje geleverd had. Zij dacht een
 oogenblik er over na om nogmaals
 aan het werk te gaan, doch toen
 hij overtuigd was dat het vergeefsche
 moeite zou zijn omdat hij dan toch
 niet meer klaar zou komen, besloot
 hij Nji Artatie op te zoeken. Hij
 trof haar aan op een plaats, welke
 nu

nu Sjitoe oel genoemd wordt, en
dwong haar hem te wille te zijn, het
geen hem eerst na veel moeite gelukte.
Hierop begaf hij zich naar Boela,
kan, waar hij verder tot aan zijn
dood weder een kluisenaarsleven
leidde. Zij Britatie bleef zich met
ter woon vestigen aan den kant
van het Danomeer en wel aan
de helling van den berg, bekend
onder den naam van Goenoeng
Harimis. Daar bleef zij ook
tot aan haar dood...

BR 5

m
a
"g"
t
"k"
a
la
"te
m
a
a
t

